

بازی درمانی

مرضیه مثل پورفرد

(عضوبیات علمی گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، ایران)

زهره اعمادی

(عضوبیات علمی گروه روانشناسی، دانشگاه پیام نور، ایران)

سال ۱۳۹۶

نشر صبح دانش

بازی درمانی

مؤلفین	: مرضیه مشعل پورفرد - زهرا عبادی
ویراستار	: راضیه مشعل پورفرد
طراحی و صفحه‌آرایی	: نشر صبح دانش
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۷۴۴-۲-۵
تیراژ	: ۱۳۹۶/اول
قیمت	: ۲۰۰۰
	: ۱۰۰۰۰۰ ریال

هر گونه چاپ و تیراج این کتاب بدون مجوز کتبی از ناشر ممنوع است و پیگرد قانونی دارد.

سرشناسه	: مشعل پور فرد مرضیه، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور	: بازی درمانی / مؤلفین مرضیه مشعل پورفرد، زهرا عبادی.
مشخصات نشر	: اهواز : صبح دانش، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	: ۷۲ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۷۴۴-۲-۵
وضعیت فهرست‌نویسی: فیا	
موضوع	: بازی درمانی
موضوع	: Play therapy
موضوع	: بازی‌های کودکان
موضوع	: Children's games
موضوع	: بازی‌های کودکان - جنبه‌های روان‌شناسی
موضوع	: Children's games -- Psychological aspects
شناسه افزوده	: عبادی، زهرا، ۱۳۶۱
رده بندی کنگره	: RJ۵۰۵/ب۲م۵ ۱۳۹۶:
رده بندی دیویی	: ۶۱۸/۹۲۸۹۱۶۵۳:
شماره کتابشناسی ملی	: ۴۷۳۲۷۶۹

عنوان	صفحه
مقدمه	۱
پژوهش‌های انجام شده در داخل و خارج از کشور	۳
اهمیت و ضرورت بازی برای کودکان	۱۸
تعریف بازی	۲۰
نقش بازی در رشد شخصیت کودکان	۲۲
کودکان در هر سر چه بازی می‌کنند؟	۲۸
شناخت بازی و اسباب‌بازی، توجه به کودکان	۳۹
انواع بازی	۴۳
ارزش‌های بازی	۴۶
اسباب بازی‌ها و مواد بازی	۴۸
چه افرادی می‌توانند از بازی درمانی استفاده کنند؟	۵۲
نقش بازی درمانی	۵۳
اصول بازی درمانی	۵۹
درمان	۶۰
بازی درمانی بر اساس رویکرد کودک محور	۶۲
اصول پایه بازی درمانی کودک محور	۶۲
قدرت‌های درمانی بازی	۶۳
مفاهیم پایه بازی درمانی بر اساس رویکرد رفتاری - شناختی	۶۵

- ۶۶ بازی درمانی بر اساس رویکرد رفتاری - شناختی
- ۶۷ آموزش شناختی
- ۶۸ آموزش شناختی - رفتاری
- ۶۹ درمان اختلالات روانی کودکان
- ۷۵ روانشناسان از بازی بچه‌ها چه می‌فهمند؟
- ۷۸ منابع و مآخذ

www.ketab.ir

امروزه از بازی یا بازی درمانی به عنوان روشی برای درمان مشکلات کودکان استفاده می‌کنند. بازی درمانی به کودکان کمک می‌کند تا بتوانند مسائل و مشکلاتشان را حس کنند، با این هدف که ویژگی‌های روانی خود را بشناسند. در این نوع درمان، به کودک فرصت داده می‌شود تا احساسات آزار دهنده و مشکلات درون خود را از طریق بازی بروز داده و آن‌ها را به نمایش بگذارد.

در کودکان، بی‌قرار و حواس پرت که کنترل کمی روی حرکات بدنی خود دارند و براحتی هم متوقف نمی‌شوند، بازی کمک می‌کند تا تنش آن‌ها آرام شود یا کودکانی که مورد ضرب و شتم و آزار جنسی قرار گرفته‌اند، می‌توانند از طریق بازی درمانی تا حد زیادی به آرامش و بهبود برسند.

درمانگر از طریق بازی درمانی یک موقعیت بازی را به صورت کلی ایجاد می‌کند که کودک بتواند ترس و تنش خود را بیرون بریزد، در حقیقت در بازی درمانی کودک «خود درونیش» را نشان می‌دهد.

شدت احساساتی که برخی کودکان در طول بازی درمانی از خود نشان می‌دهند گاهی بسیار تعجب‌آور است، احساساتی چون تنفر، ترس، تنهایی، ناامنی، احساس شکست، بی‌کفایتی و احساس ناخواسته بودن از این گونه احساسات است و غالباً شروع این احساسات باعث محرومیت و انحراف شخصیت کودک می‌شود.

در بازی درمانی پس از آن که کودک بازی با وسایل را شروع کرد، درمانگر با دقت اعمال و گفتار او را تحت نظر می‌گیرد و با مشاهده رفتارش در ضمن بازی بازنگری‌های او پی می‌برد و پس از تفسیر و نتیجه‌گیری از عملکردهای کودک، راه‌حلهایی مناسب برای مشکلات او ارائه می‌کند.

در حال حاضر ناآگاهی‌های والدین برخی کودکان سبب شده است که اختلالات عاطفی و رفتاری کودکان مانند ترس، خشم، دروغ‌گویی، حسد، شب‌ادراری، وسواس، ناخن جویدن و ... شیوع بیشتری پیدا کند.

در جلسات بازی درمانی منشأ اصلی این احساسات شناخته می‌شود و درمانگر به جای آن که احساسات و عواطف کودک را نادیده بگیرد یا انکار کند، آن‌ها را می‌پذیرد و به کودک اجازه می‌دهد با مطرح کردن آن‌ها، آرام و سبک شود.

در درمان کودکان، بازی به عنوان یک وسیله ارتباطی نیز به کار می‌رود. با مشاهده کودک هنگام بازی می‌توانیم به میزان توانایی و درک او در زمینه‌های گوناگون مانند ارتباط برقرار کردن با دیگران، درک او از مردم و همچنین درکی که از خود دارد، پی ببریم. رفتارها، نظرات، احساسات و چگونگی ابراز وجود کودک در بازی به ما کمک می‌کند که به شکلاتش و این که او دنیای اطراف خود را چگونه می‌بیند، پی ببریم.

به عنوان مثال درمانگر برای کودکی که به علت ناتوانی در بکارگیری وسایل، قوانین بازی را رعایت نمی‌کند، ایجاد فرصت‌هایی مناسب و تشویق به او کمک می‌کند تا بر اضطراب خود غلبه کند و به این ترتیب کودک از طریق بازی شیوه‌های گوناگون کنار آمدن را یاد می‌گیرد.

بازی درمانی تنها رها کردن کودک به اسباب بازی‌ها نیست. هر گاه کودک بتواند از طریق مواجه شدن صحیح با مشکلات و رویدادهایی که موجب هیجان و اضطراب او شده‌اند روبه رو شود، می‌تواند با تنش حاصله از آن مقابله کند. کودک اگر نتواند هنگام رویارویی با اضطراب راهی منطقی برای خود پیدا کند، دچار ترس، دلهره خواهد شد.

به طور کلی می‌توان گفت که با کمک بازی درمانی می‌توان عملکردهای منفی و ناسالم عاطفی، احساسی و رفتاری کودکان را تشخیص داد و به کمک آن ریشه‌های ناتوانی‌های جسمی و روانی او پرداخت.